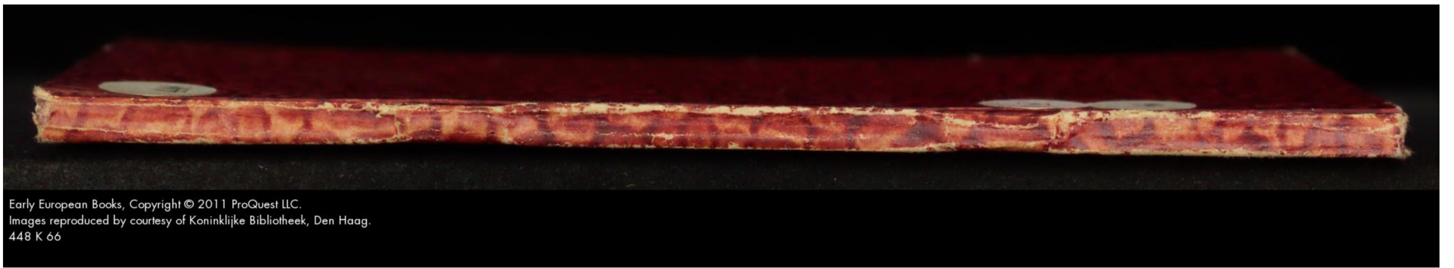
448

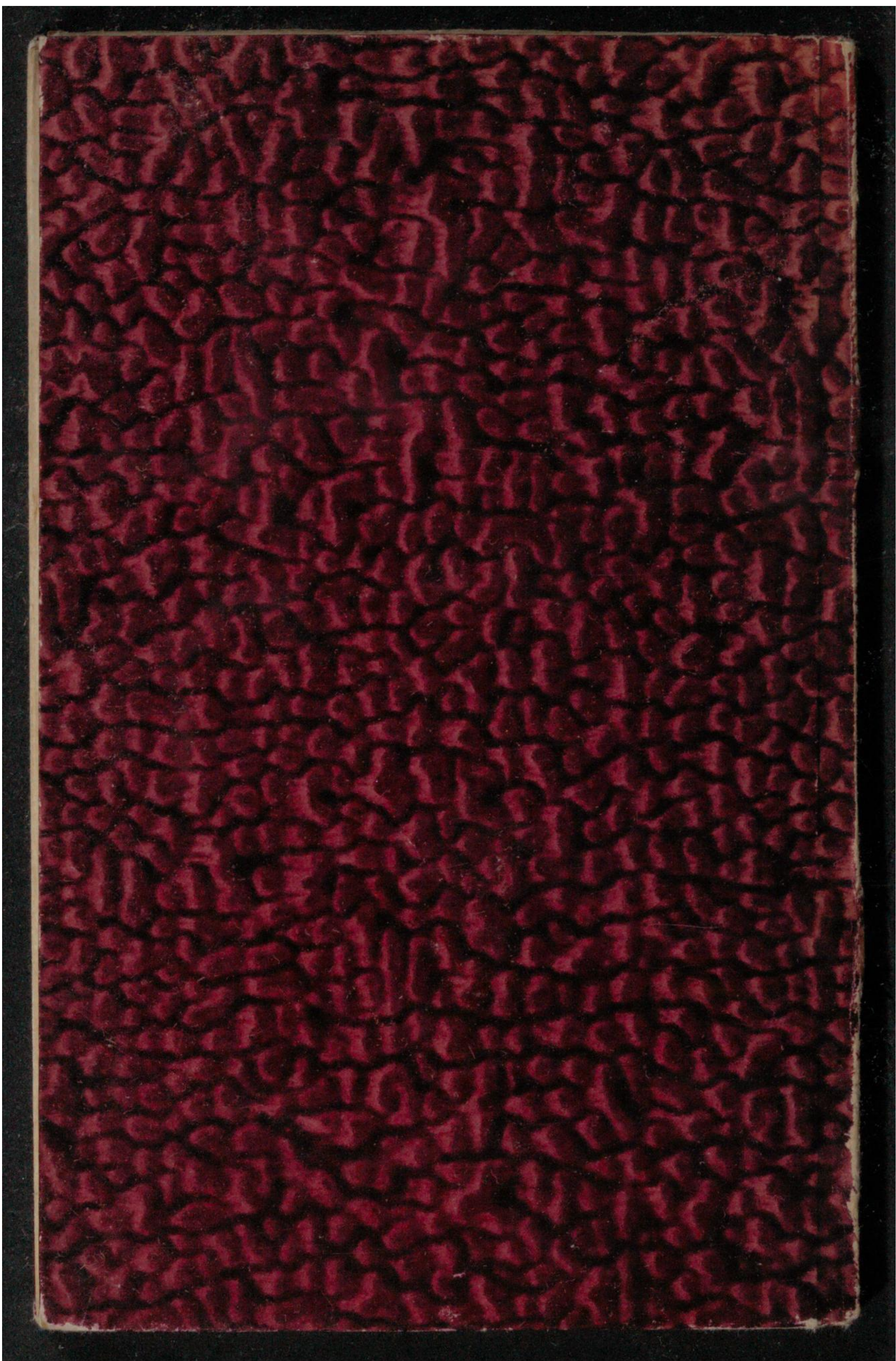
K

66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

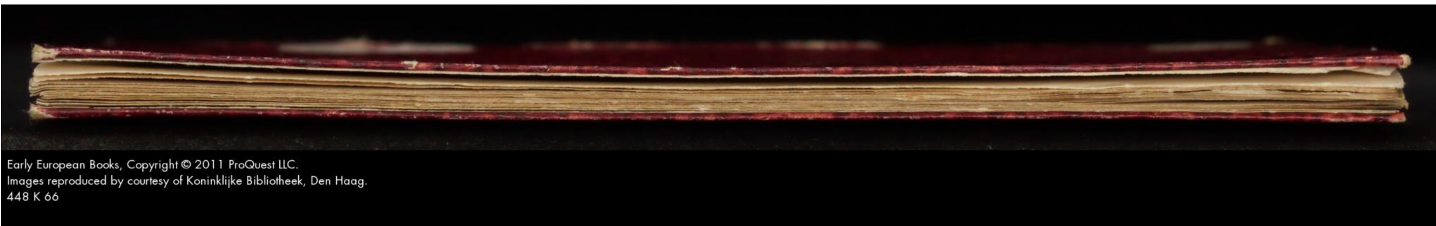

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

448
K66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

448
K 6[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Kw
448 K 66

HET
TIENDE en DERTIENDE SCHIMPDICHT VAN JUVENALIS,

In Nederduitsche Vaerzen gebragt

DOOR

Mr. LAURENS BAKE,

Heere van Wulvenhorst.

EN

P. NUYTS.

Te AMSTELDAM,

By de Erfgen: van *J: Lescailje*, op de Middeldam, op de hoek van de Vischmarkt, 1695.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

JUVENALIS
Tiende
SCHIMPDICHT.
DOOR
Mr. LAURENS BAKE.

VAn daar het Daglicht ryst, tot daar 't in zee zyn gloed
En glanssen dooft, is schier geen mensch, die 't waare goed
Van 't schyngoed onderscheid, met onbenevelt (oordeel.
Wie geeft de rede plaats in hoop of vrees? wat voordeel,
Wat winst vernoegt hem, schoon het al naar wensch bedeeg. 1
Wien rouwt zyn arbeid niet, en wensch, die hy verkreeg?
Geheele Stammen zyn dus zelfs, op hun gebeden,
Van d'Oppergoôn verhoort, tot in den grond vertreeden;
Men smeektze om zyn bederf, en haalt, van brein berooft,
In vreede en oorloog zelf de plaagen op zyn hooft. (den,
2 Dus kon Welsprekendheid, door kracht en drift van woor-
Met konst aan een gevoegt, den Redenaar vermoorden.
De strydbre a Milo, zich verlaatende op zyn kragt,
En reuzespieren, legt gevelt en omgebragt.
Noch meerder zagmen 't geld, met veel gevaar, en zorgen,
Vergaârt, gelyk een beul zyn eigen heer verworgen:
Om dat zyn schat zo verre alle andren overtreft,
Als boven den Dolfyn de Walvis zich verheft.
Dus wierd in Neroos eeuw 't hof van Longyn b gesllooten;
De ryke Seneka ten lusthuize uitgestooten,

 En

1 Hy begint van de dwaasheid der Menschen in het gemeen.
2 Hy gaat over, en bevestigt zyne stellinge met zonderlinge voorbeelden.
a *Milo* van Krotone, vermaard door zyne starkte.
b Cassius *Longinus*, *Seneca*, en Plautus *Lateranus* door *Neroos* last omgekomen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

En Lateraans Paleis omſingelt met een ſtoet,
Van die, op moord verhit, vaſt vlammen op het goed. (ven.
Geen krygsvolk deert noch plaagt die ſtil en eenzaam lee-
Draag maar een zilvre kroes, en ga u 's nachts begeeven
Op reis, gy zult vol ſchrik voor zwaerd en ſpietzen gaan,
En vreezen 't lillend riet by 't ſchynſel van de Maan.
Die niet verliezen kan mag by de rovers zingen. (dingen,
Nochtans men wenſcht, men bid ſchier om geen andre
Als geeft ons rykdom, Goôn! geeft dat ik uit myn ſchat
Meer gelds op renten zet dan iemand in de Stad.
Maar uit een aarden kop word geen vergif gedronken.
Vrees dan, wanneer gy drinkt, in goude ſchaal geſchonken,
Met eêl geſteent' bezet, een' muskadelle wyn,
Die in het wyde goud u toegloeit, dat venyn.
Acht gy niet pryzens waard die Griekſche Wyzen beide,
[a] Van wien d'een, waar hy ging, ſteets lachte, d'ander ſchreide?
Doch dertel ſchimp en ſpot valt ieder licht en reed,
't Is vreemd waar Heraklyt al 't nat vond, dat hy kreet.
De lachcher ſchudde long en lever al zyn leeven;
Hoewel hy in zyn Stad geen tabberd zag omweeven
Met eenen purpren zoom, noch kleed geſtreept met goud,
Op 't heerlykſt geborduurt, noch Bundels by den Schout,
Noch rosbaar, noch den troon, om't volk te recht te daagen.
Hoe zou hy lachchen! zoo hy prachtig op den waagen,
In 't ſtof des renperks zag den Schout in 't purperkleed
En ſtaatſytabbert, die als Sidons hoftapeet (de,
Hem van de ſchouders vloeit, en kroon zo zwaar van gou-
Dat geen hoe ſterke nek, naar plicht, die torſen zoude;
Waarom de Bode die, al zweetende, onderſchraagt.
De Burgermeeſter, die zo trots zich zelf behaagt,
Moet met zyn lyfſlaaf op een zelven wagen ryden.
Voeg hier den elpen Staf en Arend by; ter zyden
De horenblaazers; daar een dikke drom en ſtoet
Van Volgelingen, die hem hunnen dienſt en groet

Aan-

[a] *Heraklyt*, en *Democryt*, twe Wyzen van Griekenland.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Aanbieden; Burgers by den toom in witte rokken; (ken.
Wier vriendschap daaglyks geld tot nooddruft aan kon lok-
Dus zag de lachcher steeds, al waar hy menschen vond,
Tot schempen stof, en lachte elk uit met open mond.
Uit zyne schranderheid blykt, dat men braave helden,
Die aan de waereld door hun deugd een voorbeeld stelden,
Ook in Westfalen vind, geteelt in dikke lucht.
Hy lachte met de vreugd, met vrees, met zorg en zucht,
Met klagte en traanen van de laffe en dwaaze lieden:
Hy trotste de Fortuin, gereed haar 't hoofd te bieden,
Stak haar de guig na, en vereerde haar een bast,
Tot teiken dat hy op haar gunst noch afgunst past.
Al wat men wenscht en met gebeden vroeg en spade
De Goden vergt, is niet dan overvloed en schade.
De hoogste trap van Staat, daar steets de Nyd op bikt,
Een reeks eertytels, lang en weits by een geschikt,
Heeft meenig uitgeschopt van geld en staatzucht dronken:
Hier rukt het touw omver uw beeld, 't welk trots te pron-
Op markt en straaten plag: de byl, de hamer slaat (ken
Aan stukken paard en kar, die nimmer eenig kwaad
Bedreeven, en men ziet der hengsten beenen breeken.
Daar ruischt nu in de smits het vier, door wind ontsteeken,
En smelt het hooft, wel eer van yder aangebeên;
a En die Sejaan, zo groot, zo magtig, berst daar heen.
Men giet een pot, een kruik of schotel klein van waarde,
Van 't aanschyn, naast den Vorst het meest ontzien op aarde.
Ga heen nu, ga en sier uw huis vry met laurier,
En lei naar 't kapitool een grooten offerstier:
Men sleept Sejaan ten toon met haaken langs de straaten;
De Burger lacht 'er om, men hoortze t'zamen praaten;
Dat waaren lippen, watte tanden had de Man!
Ik heb hem nooit bemint, ik hielder nimmer van;
Geloof dat vry; maar zeg, wat kwaad heeft hy bedreeven?
Wat legtmen hem te last? wie heeft het aangegeeven?

a *Sejaan*, Gunsteling van Tibeer, door 's Keizers last omgebrogt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Met wat getuigen is het ſtuk hem opgeſtreên?
Daar hoortmen niets af; maar een brief, vol ſcherpe reên,
En breed van inhoud, is uit Kaprea gekomen.
Ik heb genoeg, ik vraag niet meêr; maar 't volk van Romen
Wat zeit'er dat toe? dat? gelyk het is gewent:
't Bemindt dien 't los geluk begunſtigt tot in 't end':
't Haat den gedoemden, zo verwoed als ongeſtadig:
Dat, zo maar Nurſia [a], had haar Toskaan genadig
Begunſtigt; en Tibeer, den Vorſt, die oud en af,
Nu veilig leeft en heerſcht, geholpen in het graf,
't Zou op een zelven tyd Sejaan ſtraks Keizer heeten:
Want Romes burgery, ſint zy niet meêr wil weeten,
Van ſtem verkoopen, leeft geruſt en zorgeloos;
En 't volk, het welk van ouds de Burgermeeſters koos,
Het hoog gezag vergaf, de bundels, oorlogsbenden,
In 't geen de Romers voor een ampt van ſtaat erkenden,
Bemoeit zich nergens mede, en angſtig, als in nood,
Wenſcht om twe dingen ſlechts, het renbaanſpel, en brood.
Doch, naar ik hoor, daar ſtaan'er meêr om hals te raaken;
Slaa daar geen twyffel aan; hy laat een oven maaken.
Brutid beſturven, quam my by 't altaar van Mars
Flus tegen; 'k vrees dat nu die Ajax wreed en bars,
(Als of men niet genoeg had voor zyn heil geſtreeden:)
Zal vordren ſtrenge ſtraf; 't za, met'er vaart getreeden
Dan naar den oever, en terwyl aldaar noch leit
Des Keizers vyand, laat ons hem met hevigheid (weeten
Verſcheuren; maar de knechts die moeſten zulks eerſt
En zien, dat het de guits daar na, op ons gebeeten,
Niet loôchnen, en hun Heer, vaſt by de keel gevat,
Fluks ſleepen in 't gericht. Dus morrenze in de Stad
En preutelen ter ſluik te ſamen deeze reden.
Wat dunkt u? wiltge aldus u meê zien aangebeden
Gelyk Sejaan? en 't albeheerſchend' naar uw luſt,
Verkiezen Overſten voor legers, toegeruſt
Ten

a *Nurſia*, Florentynſche Hulp-Godin.

Ten ſtryd'? den elpen troon met Staat en ampten ſchenken,
Geëert als voogd van Ryk, en Vorſt, die niet te denken
Schynt dan om wellust, en op 't Eiland van Kapreen
En enge klippen zit, omringt van zyn Chaldeen?
Wenſcht gy geen Helbaardiers, Lyfwachten, Ruiterbenden,
Een leger voor uw Hof? wel waarom niet? die ſchenden
Noch ſchaaden niemand: maar 't ſtaat echter in hun magt.
En wat is hier zo fraai, voorſpoedig en geächt,
Daar zo veel vreugd uit volgt, als rouw en ongenoegen?
Wilt gy u liever 't ampt van die men ſleept toevoegen;
Of voeren het gezag te Gabie en Fideen, a
En van vervalſcht gewigt en maat te ſchaars en kleen,
Het vonnis vellen, en in oud gelapte kleêren,
U, als een Dorpſchout, in een doodſch Gehucht geneeren?
Men moet bekennen dat Sejaan noch niet verſtondt
Wat hier te wenſchen ſtaat; hy, die zich onderwondt
Van heerſchzucht opgehitſt, te ſtaan na groot vermogen
En rykdom, bouwde zich, te reukeloos, een hoogen
En ſteilen tooren, om van dat verheven dak
Te ſtorten naar beneên, met vreeſſelyker ſmak.
Wat kon de Kraſſen en Pompeên ter neder vellen,
En die de Romers dorſt, met geeſſelſlagen kwellen?
Waſt niet de hoogſte trap, met moeite en konſt gezocht,
En ſchadelyke wenſch van 't ſlinks geval volbrogt,
Dat op hun ſmeeken gaf het lang gewenſcht bederven?
Dus ziet men zelden Vorſt en Dwingelanden ſterven
Aan eigen dood; meeſt ſteekt de moord hun hartaâr af,
En zendze, in 't bloed verſmoord, naar 't al verſlindend graf.
Men acht Welſpreekens konſt zeer hoog by alle menſchen,
En kochtze, indien men kon; ja hoord de jongens wenſchen
Zelfs van het ſchoolbert af, met offer en gebeên,
Omdie van Cicero of Griekſchen Demoſtheen,

a *Gabie* en *Fideen*, twee kleene Dorpen omtrent Romen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Terwyl een dienaar hen ter ſchool brengt, en komt haalen.
Maar 't kunſtig zwetzen moſt elk met zyn hals betaalen;
Zy miſſen 't leeven bei door 't ongemeen verſtand:
D'een dank zyn tong, dat hy verloor zyn hooft en hand.
Nooit ſlechte Voorſpraak zag zyn bloed langs 't markveld ſtroomen.
Roem vry roemruchtig Rome ontſlagen van uw ſchroomen,
En weêr bekomen, toen ik Burgermeeſter bleef!
Is dit het treflykſt, dat die Voorſpraak zeide of ſchreef?
Zo had hy nooit behoeft Antonis zwaerd te vreezen; [a]
Een vaers, waarom men lacht en ſpot, als 't kenners leezen,
Is veiliger, dan gy, voor goddelyk geächt,
[b] Filippica, vermaart door redenskonſt en kracht.
Een wreede dood heeft ook den andren weggenomen, [c]
Wiens welbeſpraakte tong kon woeſte harten toomen,
Daar hy 't Atheenſche volk gebreidelt door 't gehoor,
Den vollen Schouburg ment, als met een toom, by 't oor.
't Was 's hemels haat, die zyn geboortedag verzelde,
Toen hem, wiens zinlykheid naar waereldwysheyd helde,
[d] Zyn Vader, wien de rook had d'oogen leep gemaakt,
Van 't aanbeeld af trok, daar hy ſmeede: en dus geraakt
Vry van de tang, van 't vuur, van yzer en van koolen,
Zondt tot zyn ongeluk, in 's Redeneerders ſchoolen.
Op een triomfzuil, nu den oorlogsroof gezet;
Tot zegepraal het ſchild, het harnas en helmet,
Daar 't mondſtuk by hangt, en gareel der oorlogs paerden,
Berooft van diſſelboom; de vlag, door 't ſpits der zwaerden
Braaf van de maſt gehaalt van 's admiraals galey,
Geboeide ſlaven, en gevangens, wier geſchrey
De ruime lucht vervult daarze in den trotsgebouwden
Triomfboog ſtaan; wie zou dit niet voor heerlyk houden?

Dus

[a] *Cicero* uit laſt van Antonius omgebragt.
[b] *Filippica*, de redens van Cicero tegen Antonius.
[c] *Demoſthenes*, met vergift gedood.
[d] De Vader van deeze Redenaar was een Smid.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Dus recht de Veldheer zich, 't zy Griek, het zy Romein,
Deeze eere teikens op; en yder, groot en klein
Roemt d'oorzaak van 't gevaar en daad, door hem bedree-
ven;
Zo tracht elk meerder door de Faam dan Deugd te lee-
ven.
Wie is'er, zetmen d'eer, het loon van deugd, ter zy,
Die deugd eens aanzien zou? dus trof de ſlaverny
Ons Vaderland, door zucht tot ſtaat van weinig helden,
Die al hun luſt in lof en eeretytels ſtelden,
Te houden op hun zerk, en aſch bewaarend graf:
Een wilde vygeboom, wien d'oudheid wortels gaf,
En takken, ſtootze om ver, en kan den ſteen doorbooren:
Want zulk een noodlot is den grafzerk ook beſchooren.
a Leg Hannibal eens in de ſchaal, en zie hoe veel
Die groote Veldheer weegt, wien 's waerelds derde deel,
Gantſch Afrika, beſpoelt van Nyl en Nigerſtroomen,
En wyden Oceaan, zyn heerſchluſt niet kan toomen.
Dat hy heel Spanjen hecht aan 't Mauritaans gebied,
En groot Numidien, vernoegt zyn ſtaatzucht niet.
Natuur legt hem het ſneeuw der Pirineeſche bergen
En b Alpen in den weg; hy durft Natuur zelf tergen
En trotzen zonder ſchroom, vermurwt met Eek de rots,
Dat al 't gebergte ſplyt: 't geluk krygt dus meer bots;
Hy wind Italien; noch is hy niet te vreden,
Noch wenſcht hy al na meer; dus luid zyn eigen reden:
Daar is niets uitgerecht, Spitsbroeders, zo uw hand
Dees muur niet nederwerpe, en uwen ſtanderd plant
Op 't hooge Kapitool in 't midden binnen Rome.
O, welk een aanzigt! dat nu eens een ſchilder koome,
Die recht naar 't leeven maal, hoe fier van moed, en prat,
Op zynen Olifant, d'eenoogde Veldheer zat.

a Hy gaat al voort, en beveſtigt zyn zeggen wederom door het voorbeeld van *Hannibal*.

b *Alpen*, Bergen die Spanjen van Vrankryk en Italien ſcheiden, en genoeg bekent zyn.

Hoe loopt het met hem af? nu roem! hy wort geslagen:
Hy vlught in ballingschap; en zit geheele dagen,
Wel eer zo wyd ontzien, en ryk van eer en lof,
Nu by den richterstoel in het Bithynsche hof,
En past daar op, tot het dien Koning lust t'ontwaaken.
Die 't alles bragt in roer, en dreigde Romes daken
In vlam te zetten, raakt om hals door vuur, noch zwaard,
Noch steen; maar boos vergif, 't welk hem zyn ring bewaard.
Dat wreekt het bloed van die by Kannas zyn verslagen.
Ontzinde! loop u zelf op woeste bergen waagen,
Op d'Alpen, dat in 't school zich jongens met uw naam
Vermaaken, en in 't Koor uitschreeuwen uwe faam.
Eén Waereld valt te kleen voor d'onbepaalde wenschen
[a] Des Grieksen jongelings, elendigsten der menschen:
Hy woeldt, als of de kreits van 's Aardryks wyde rond
Te naauw waar. en hy in [b] Gyaraas klippen stond,
Of in het klein Serif gevangen wierd gehouwden;
Maar als hy in de [c] Plaats die pottebakkers bouwden
Met sterke muuren, komt, daar moet hy zyn te vreên
Met zes voet grafs, voor dat hoovaerdig vlees en been.
De broosheid van een mensch kan aan zyn sterflot blyken.
Men zegt dat Xerxes vloot wel eer trots aan kwam stryken,
En zeilde om Athos heen, en 't geen van zulk een slag,
De Griek vol logens brengt in schriften aan den dag;
Hoe dat zyn Vloot alom de zee met schepen dekte,
En zo een weg voor paerd en wagenrad verstrekte:
Ook hoe voor 't Persisch heir, waar 't zich ter neder sloeg,
Geen hooge vloeden zelfs verschaften nats genoeg:
En stroomen door den Meed ter maaltyd opgedronken,
En wat [d] Sostraat meer zingt, van Griekschen wyn beschonken.

Maar

a Alexander.
b *Gyara*, een klein klippig Eyland, daar men de Misdaadigen opbande.
c Hy verstaat Babel daar Alexander stierf.
d *Sostratus*, een Grieks Schryver van die tyd, handelende van den Oorlog.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Maar hoe quam [a] Xerxes doch weêrom van Salamien?
Hy, die had voor een wys, ô woestaard! te gebiên, (gen,
Te gispen met een zweep de Noordsche en Ooster vlaa-
Een smaat, noch nooit by hen in Eôols hol gedraagen;
En 't was genadig noch, dat hy, die tot een straf
Neptuin in boeijens sloot, hem ook geen brandmerk gaf.
Wat heil had zulk een mensch te wachten van de Goden?
Hoe kwam hy doch weêrom? maar door een Zee vol doo-
den
Van zyn verslagen volk, zo dicht gepropt op een,
Dat hy ter naauwer nood, slechts met een Schip alleen,
't Gevaar ontslipt. Dus leer, hoe heerschlust in het ende
Haar troetelkinders plaagt met jammer en ellende.
Verlengt myn leeven, geeft dat ik veel jaaren tel,
O Goden! bid gy ziek en ongedaan, zo wel,
Als die gezond, en fris een vrolyk aanschyn draagen:
Maar wat al zwakheên, wat al onverwachte plaagen
Brengt Ouderdom niet mede? een gemelyk gelaat,
Dat nooit zich zelf gelykt, maar nors en donker staat.
Voor glad en helder vel een dorre huid vol vouwen,
Hangwangen, als men ziet een oude moeraap klouwen
Haar ruige rimpels, daar Tabraka [b] zich vertoond
En uitstrekt langs het strand, dat zy met palmen kroont.
Wat zietmen onderscheid in veele jongelingen;
Deeze is veel schooner dan een ander, die in 't springen
En worstlen sterker; maar alle oude een zelve staat
Van wezen, en een stem, die pas geluid meer slaat.
Hier schudden hooft en lip met al de zwakke leden
Van 't oud bouwvallig lyf, op magteloozе schreeden.
Een snotneus als een kind: Mond, die ter naauwer nood
Met kevels, tandeloos kan kleinzen kruim van brood:
En valt dus vrouw en kind zo lastig als u zelven,
Dat het uw troglaar zelf verveelt, hy uw te delven,

In

[a] *Xerxes*, Koning van Persien, oorlogende tegen de Grieken.
[b] *Tabraka*, een plaats in Africa, daar Aapen en Meerkatten in groote menigte zyn.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

In 't graf wenſcht; ſpys noch drank verſchaft geen zelve
ſmaak;
En u geheugt niets meer van 't aangenaam vermaak
Van Venus: en of ſchoon gy 't u woud onderwinden,
Zou uw verkrompen lid daar toe geen krachten vinden.
Men ſpreek wat luſt en vreugd hy noch al meer verloor.
Geen ſpel, geen maatgezang ſtreelt langer zyn gehoor:
Alwaar hy noch zoo groot een konſtenaar in 't ſpeelen,
Als Pikkart, of van Dyk, op ſyter, bas of veelen.
Wat ſcheelt het die de klank van trommel en trompet
Niet hoord, waar, en hoe ver hy zich ter neder zet
In 't groote Schouwburg? als een dienaar aan zyne ooren
Zo luid ſchreeuwt als hy kan, dat Beſtevaar mogt hooren
En weeten wie het is, die uitkomt, en hoe laat
De klok, die 't uur des daags u toebromt, telkens ſlaat.
De koortze alleen ontſteekt het luttel bloeds, in d'aâren
Noch ovrig, half verkleumt, terwyl hy ziet vergaâren
Een heele troep van ziekte, en allerhande ſlag
Van zwakheen; vraagt haar naam niet: want een gantſche
dag
Schoot my te kort: en 'k zou u eerder konnen noemen
Cardozaâs Pollen, zo men 't werk niet wou verbloemen:
'k Had u al d'Artzen en kwakzalvers afgemaalt,
Die Lammert over zyn veroude leemten haalt:
Wat zieken op een herfſt kon dronke Oudhoven dooden;
En hoe veel Weezen, Piet, noch ſnooder dan de Jooden,
Met ſchendig woeker korts had op den dyk gezet,
Had hem de Schepensbank en Schout het niet belet.
Dat was een braave ſnees, die dertig trok van 't hondert.
Is dat zo groot een ſchelm die jongelingen plondert,
Hun geld op woeker geeft om by een ſnol te gaan?
Maar 'k zwyg beſt, want ik had in lang noch niet gedaan.
D'een heeft een zwakken arm, die weedom in de lenden,
Dees weêr een lamme dye en weet zich niet te wenden
Van pyn, een ander nu berooft van zyn gezigt,
Benydt een eenoog 't oog: hier ſteekt een meid of nicht
Spys
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Spys in een doodzen mond en geeft den ſtumpert eeten.
Hy in een leuningſtoel, omtrent het vuur gezeten,
Gaapt vaſt naar 't avondmaal en koſt, met open mond,
Gelyk een jonge muſch of zwaluw, als in 't rond
De moeder om hen vliegt, en 't voedzel nu verkreegen
Brengt hongrig in haar bek de graage jongen tegen.
Maar zwaarder ramp dan al 't verlies van zin of lid,
Is kindsheid, die alwaar d'onnooſle ſuffert zit,
Niet onderſcheidt den ſlaaf of dienaar van de maagen,
Met wie hy giſtren at: en ſchoon zyne oogen zagen,
De Zoonen die hy teelde en voede, ô zwaar verdriet!
Kend hy zyn eigen vleeſch en bloed, zyn kinders niet:
Zo ver, dat hy zyn Krooſt zelf ſluit uit d'erffeniſſen;
Een ſnoode Boel geniet 't geen d'Erfgenaam moet miſſen.
Maar ſchoon men bleef al tot het laatſt by zyn verſtand;
Wat ramp beleeſt men niet, van wat druk aangerand,
Gevoelt men niet de ſmart? men ziet ten grave voeren
Zyn waarde Kinders; daar, (wiens hart moet niet ont-
roeren!)
Zyn vriendlyke Echtgenoot, zo lang, zo trouw bemind,
En gints doodbuſſen vol van zuſters, broêrs en vrind.
Dees ſtraf is d'ouden en langlevenden beſchooren,
Datze in vernieuwden rouw ſteets jammerklagten hooren
Van 't gantſch geſlacht en huis, en in een zwart gewaad,
Hun hair zien gryzen, tot de ziel het lyf verlaat.
De Koning Neſtor (zo men mag Homeer gelooven)
Ging, na de kraijen, elk in ouderdom te boven:
Wat waſt hem een geluk, dat hy veele eeuwen door
Zyn leeven rekte, eer hy dat ſchoon juweel verloor,
En kon veel jaaren op zyn rechter vingers tellen,
En hy drie hondertwerf den druif van moſt zag zwellen.
Maar hoor, hoe hy zyn lot verwenſcht en d'Oppergoôn
Om korter leeven ſmeekt, als hy zyn ſtrengen Zoon
Antiloochs langen baerd ziet branden: hoord hem klaagen
By 't lykhout, en vol rouws, d'omſtaande makkers vraa-
gen,

Heeft

Heeft rampſpoed dan geen eind? wat godloos gruwelſtuk
Bedreef ik ooit, van dus myn traage tyd in druk
Te ſlyten tot een ſtraf? dus zoudge ook Peleus hooren
Zyn klagten ſtorten, toen hem droevig kwam ter ooren,
Hoe zyn beminde zoon Achilles lag vermoord:
Zo ook Laërtes, als hy taal noch teiken hoord
Van zyn Ulis, die doold en dobbert op de baaren.
En d'oude Priaam zou, indien hy voor veel jaaren,
Terwyl zyn Troije noch met glans en rykdom praalt,
Geſturven was, met pracht ten grave zyn gedaalt
By 's vaders waard gebeente en afgeſturve Maagen,
Daar Hektor en zyn Broêrs op hunne ſchouders draagen
De doodbaar en het lyk, verzelſchapt met een ſloet
Van Troiſchen adel en Vorſtinnen van zyn bloed;
Terwyl Kaſſandra, in het midden der Troijaanen,
De rouwklagt aan heft met een' vloed van heete traanen;
De droeve Polyxeen, die om haar Vader treurt,
Met jammer en misbaar, haar purpren tabbert ſcheurt:.
Gewis, dat waar geſchied, had hy den geeſt gegeeven,
Eer Paris dorſt zo ſtout te ſcheep naar Grieken ſtreeven.
Wat heeft nu d'oude dag dien Koning toegebragt?
Hy ziet zyn ſtaat verwoeſt, en Troijes groote magt,
Gantſch Azie, door 't vuur en 's vyands ſtaal geſchonden,
Als hy zyn ſluierkroon, om 't gryze hooft gewonden,
Al beevende aflegt, en, nu afgeleeft Soldaat,
Het harnas aangeſpt tot een ydlen toeverlaat,
Daar hy voor 't Outer komt van Jupiter te ſneeven;
Gelyk een oude ſtier, niet langer waard te leeven,
In zynen maagren hals de ſnee van 't mes verwacht,
Van den ondankbren ploeg, verworpen en veracht.
Dees gaf noch als een menſch den geeſt, ſchoon door zyn wonden.
Zyn Vrouw, die na hem bleef, ſturf blaffende als de honden.
Ik daal na d'onzen voort, en gaa een lange ry
Uitheemſchen, en den vorſt van Pontusryk voorby, [a]
En

[a] Mithridates.

En Koning Kræſus, wien de wyze Solons reden
Voorzigtig riedt van nooit op d'onſtantvaſtigheden
Van 't weiffelend Geval te ſteunen, maar alleen
Gelukkig t'achten, die, de rampen door geſtreên
Van 't laſtig leeven, een gelukkig eind aanſchouden.
Dit toondt ons a Kajus in een kerker vaſt gehouden
By Myniturnes poel, wanneer hy achter land
In ballingſchappen zworf, en aan 't Kartaagſche ſtrand
Zyn brood moſt beedlen, daar in naare en duiſtre hoolen
Hy 't angſtig leeven bergt, zyn 's vyands wraak ontſchoolen.
Wat zou de Waereld, zeg, wat zou de groote Stad
Van Romen, deezen Man, voor die geen weêrga had
In eere en voorſpoed, by elk hebben uitgekreten!
Zo hy in 't groot gevolg der ſlaaven, die de keten
Gekluiſtert ſleepten, trots gevoert langs markt en ſtraat,
Daar hy zo hoog ten toon op zyn triomf kar ſtaat,
Van Duitsland triomfeert in 't kleed met goud doorwee-
ven.
Had, treedende uit zyn koets, vernoegt den geeſt gegeeven.
't Voorzienig Kapua had met een nutten gloed
En wenſchelyke koorts verhit Pompêjus bloed:
Maar al de wenſchen en de vierige gebeden,
In Romen uitgeſtort, en Italiaanſche Steden,
Beweegden 't ſlinks geval, dat hem van hand en hooft,
Geſpaart tot zyn bederf, verwonneling berooft.
Ceteeg noch Lentulus heeft nooit deez' ſtraf ontfangen,
Maar derfde zulk een ſmart, alsze op den hals gevangen,
Omkwaamen onverminkt, dus lag met volle leên
Het lyk van Katilyn geveld en afgeſtreên.
Lenoor om 't heil haar 's kinds tot wellust toe, vol zorgen
En gants bekommert van den avond tot de morgen,
Wenſcht haaren zoon wat min, haar dochter meerder
ſchoon,
Zoude ik niet aan myn kind toe wenſchen d'eedle kroon
Van

a *Kajus* Marius ten dien tyden als hy in ballingſchap moſt vluchten.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Van ſchoonheid zeidze: want Latone, als opgetoogen,
Schiep eertyds groot vermaak in haar Dianaas oogen.
Maar leer eerſt, hoe Lukrees, gedompelt in 't verdriet,
Die ſpoorelooze wenſch u afraad en verbied.
Zo had de Maagd Virgyn, heel graag en zonder pruilen,
Voor Rutils bochchel haar ſchoon aanzigt willen ruilen,
Haar netgevormde leên geſchonken aan Rutil.
Een ſchoone jongeling, hoe zedig ook en ſtil,
Heeft altyd Ouders, die bezorgt in duizend vreezen,
Hun leeven ſlyten om dien Zoon, van elk gepreezen.
Zo zelden houden ſchoonte en kuiſcheid in één lyf
Lang vreedzaam woonplaats en eendragtig haar verblyf:
Schoon wyze les en tucht hem van jongs aan bekleeden,
Naar d'oude Albaanſche wys, met vroome en kuiſche zee-
En dat tot meer ſieraad hem d'edele Natuur (den
Zoo mild, een zuivre ziel en aanſchyn, rood als vuur
Van teedre ſchaamte ſchonk, uit gunſt tot hem bewoogen
Want wat kan vrouw Natuur, en krachtiger vermogen
Dan alle zorg en wacht, iets beters aan een kind
Toevoegen? maar het geld, 't welk 's menſchen oog ver-
blind,
Gedoogt geen kinders lang met dat kleinood te pronken;
Als ryke Ritſaart, nu van ſnoepluſt dol en dronken,
Een Maagd haar eer beloert, zo onbeſchaamt en ſtout;
En zelf der Oudren oog bekoort met heiloos goud.
Nooit heeft een dwingland een wanſchaape maagd ge-
ſchonden
In zyn geweldig ſlot; noch Nero ooit gebonden
Een vuilen horrelvoet tot ontucht weg gevoert,
Noch ſcheeven bultenaar, met wien men ſpot en boert.
Ga heen dan, Moeder, en verbly u met de gaaven
Van ſchoonheid in uw Kind, als lag daar in begraaven
Een koſtelyke ſchat; maar denk, wat groot gevaar
Hem over 't hoofd hangt, als die ſchoone in 't openbaar,
Om ſchendig overſpel met koorden ſtreng beneepen
Vreeſt allerhande ſtraf, op Jordens koets gegreepen,
Van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

i den vergramden man, en in eens anders bed,
d'Overspeelder Mars betrapt, geraakte in 't net.
nt dikmaal voert de smaad een zwaarder straffe tegen
ı Schender, als de wet de smaad gedoogd te plegen:
es wreekt zyn schand' met staal, die schuurd den Boel de huid
t wreede slagen, dat het op de ribben stuit.
ar uw Endimion staat om een boel te weezen
ı een Mevrouw van 't Hof; wat hoefd hy dan te vreezen?
Man leefd buiten 's Lands, * de Vrouw verschaft hem geld,
aan zeer lange Jan, die by 't verkeerberd teld
schyven, die hy plagt op zulk een tocht te haalen;
lukkig kon hy daar zyn schulden meê betaalen!
, omgekocht met Goud van d'oude Totebel,
ch zelf leêrtouwer maakt van een verrimpeld Vel,
Velk nu heeft Dochters, die, in ouderdom volwassen,
t ambacht beter als haar gryze Moêr zou passen.
at schenkt de wellust niet? een oud en ritzig Wyf,
e gierig ook, verzoend de kleêren van haar lyf.
ant wat kan weigren, die verhit van dertel kussen,
and van een geilen gloed, niet mogelyk te blussen,
t zy een Burgervrouw of een van Edel bloed,
e dan, hoe boos van aard, zich minzaam veinst en goed.
aar zeg, wat kan de schoonte een vroome en kuische schaaden?
'at baate aan Hipolyt standvastig te versmaaden
yn Stiefmoers snood verzoek? wat aan Bellerofon,
at Preteus Gemaalin hem niet beweegen kon?
oen Stenobé, niet min dan Fedra, aangesteeken
in liefde en gramschap, zocht de smaad met moord te wreeken.
ewyl verwoedheid meest dan heerscht in 't Vrouwe hart,
'anneerze voeld de haat, geprikkeld van die smart.
erkies nu wyders wat gy zulk een Man wild raaden,
et wien de Keizerin haar wellust wil verzaaden,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

En trouwen. Silius, die schoone Jongeling,
Van overoud Geslacht, als hy dit stuk beging,
Zag zich weg sleepen, en elendig ondertussen
Door 't oog van Messalyn, de lamp zyns leevens blussen.
Zy zit een wyl en wacht, het hoofd als Bruid bedekt
Met eenen sluijer; en haar lieve Bruigom trekt
Ten Lusthove in, terwyl de Speelnoods hem geleijen,
De Joffers opentlyk 't wellustig Bruidsbed spreijen,
Zy honderd duizend pond, naar d'overoude wys,
Hem tot een Bruidschat schenkt, zyn dertel oog ten prys.
Men ziet den Priester met getuigen derwaards stappen;
Acht gy dit een geheim' van niemand licht te klappen,
Aan weinigen vertrouwd? wel hoe! die vroome Vrouw
Wil anders niet, dan zich door kuische en echte trouw
Verbinden. Wat 's uw zin? wild gy haar wil volbrengen?
Zeg op; voldoed gy 't niet? gy zult uw bloed zien plengen,
Zo dra 't ontsteecken licht het Hofbeschynt; zo gy 't
U onderwind, word u niet dan een korte tyd,
Elendige, vergund; tot dat de Faam het spreije
Langs Romes straat en markt, en eindelyk verbreije
Tot d'ooren van den Vorst, die 't feit, een wyl verzust,
De schandvlek van zyn huis de laatste word bewust.
Gy ondertusschen volgt gehoorzaam de beveelen
Van uwe Bruid, in haar t'omhelzen, kussen, streelen,
Zo gy, misleid, zo hoog een eindje leevens schat:
En, schoon men 't zwaarste kiest, of 't lichtst van twe, of wat
U veiligst dunkt; gy moet het met de dood bezuuren,
Dien schoonen blanken hals opoffren aan kwetsuuren
En Krygsmans moordgeweer. Wel hoe mag dan de mensch
De Goôn nooit bidden om te koomen tot zyn wensch!
Vraagt gy my raad? vertrouw, beveel die zorg de Goden,
U toe te voegen 't geen hun wysheid acht van noden.
Want voor vermaak zend God van 't hemelsche gewelf
Het heilzaamste aan den mensch, hem waarder dan zich (zelf.
Een Jongeling, door staat of geldzucht aangesteeken,
Van minnedrift vervoerd, vermoeit met lastig smeecken
Den

Den Hemel om een Wyf en Kinders uit die trouw:
Doch 't is de Goôn alleen bekend, wat Kind, wat Vrouw
Hem zal gebeuren; maar, op dat men met gebeden
De Godheid eere biede en haar met plegtigheden,
Ten heilig offer wyde een zuiver middelrift,
Zo eisch van haar deez' ſchat en Goddelyke gift:
Een recht gezonde ziel in friſſe en wakkre leeden,
Bid om een vaſt gemoed, dat van de ſchrik beſtreeden,
Nooit ſiddert voor de dood; maar 's leevens uiterſte end
Vernoegt voor een geſchenk van vrouw Natuur erkent.
Dat alle moeite en zorg kan uitſtaan, nooit bewoogen
Van gramſchap noch begeerte, en moedig nagetoogen
Alcides heldeſpoor, zyn ramp en tegenſpoed
Zou kiezen voor 't vermaak van dertlen minnegloed,
En 't zachte pluimbedde, en wellustig bankketteeren
Van Vorſt Sardanapaal: geloofme; 'k wil u leeren
Hoe gy bekoomen moogt een onwaardeerbre ſchat;
Die elk zich zelven ſchenkt; hier legt het rechte padt,
Alleen de heirbaan, om geruſt door deugd te ſtreeven,
Als halve Goden, naar een eeuwigduurend leeven,
Het gantſche hemels heir begunſtigt ons beſtaan,
Zo wysheid ons geleide op vroomheids heldebaan.
Maar wy verheffen u, zo blind, als woeſte volken,
Fortuin tot een Godin, en hooger dan de wolken!

JUVENALIS

Dertiende

SCHIMPDICHT.

DOOR

P. NUYTS.

L't euvel, dat ooit, op 't kwaad voorbeeld, werd bedreeven
Mishaagd den Pleeger zelf; dit's de eerste wraak beleeven,
Tot lichtenisse van 't geleedene verdriet,
Van 't bitter ongelyk trouwloozelyk geschied,
Dat hy, die 't stuk bestondt, zich zelfs niet vry zou keuren,
Schoon hem zyn eigen Recht te spreeken mogt gebeuren;
Of schoon ook, dat hy kon, door deugdelooze gonst
Des Rechters, door bedrog, en haatelyke konst,
Zyn Pleit twist, op de Rol, zich plegtig toe zien wyzen.
Gedenk niet, waarde Vrind, dat iemand ooit zal pryzen
De snoodheid laatst gepleegd, en schelms geschonde trouw;
Uw schaade port elk tot meêdoogenheid en rouw;
Doch daarom is uw staat niet redd'loos, of verlooren;
Neen; zulk een kleen verlies kan u niet doen versmooren;
Deeze onverwachte slag, door dit verlies geleên,
Is hedendaags niet nieuw; die zaak werd nu gemeen;
Gy moet die stellen by veel duizend andre rampen,
Waar meê het slings Geval ons daag'liks aan komt klampen;

Dus

Dus maatig uw geklag; de Rouw moet nimmermeêr
Zyn grooter dan de Smert, noch 't zuchten dan het zeer;
Zulks past geen moedig Man. En gy, nu gy moet draagen
Alleen een kleen verlies, één van de lichtste slagen
Des Wyfelende Lots, stuift op in heete moed,
En blaakt van gramschap, wyl uw Vrind u niet voldoed,
Niet weêrgeeft 't weinig geld, dat hy voor u bewaarde.
Staat gy hier voor verbaast, gy Raadsheer, gy Bejaarde,
Die sestig winters teld, voor wien zo meenigmaal
Van snood gepleegt bedrog gebragt wierd 't droef verhaal.
Kan dan de ervaarenheid van zo veel groote zaaken,
Die gy hebt bygewoondt; u noch niet kloeker maaken?
Wat baat de Wysheid doch, die onwaardeerb're schat,
In achtb're bladeren zorgvuldiglyk bevat,
Zo zy ons niet bevrydt voor de ongestuime nukken
Van 't wyfelend Geval? hy 's wys, die de ongelukken
Des Waerelds, met geduld, te draagen heeft geleerdt,
En 't Juk des Noodlots niet weerbaarstig van zich keerdt.
Zaagt gy één [a] Feestdag ooit zo hoog geviert, zo heilig,
Dat zy de Oprechten voor de Dieven stelde veilig,
Voor trouweloos bedrog, meineedigheid, geweld,
En moordzucht, door vergif, of staal in 't werk gesteldt?
't Getal der Vroomen werd voorwaar heel kleen gevonden,
En naauw zo veel noch, als de Vette Nylstroom monden,
Of [b] Thebe poorten heeft. De laast' te komene Eeuw,
Die de Yzere overtreft beleeftmen; die Hebreeuw
Noch Griek, noch iemand, wie daar ooit van heeft geschreeven,
Noch ook Natuur zelf heeft een Bynaam konnen geeven,

a Daar nochtans de schelmen op zommige Feestdagen vryheid hebben voor de Justitie.
b Zeven.

Als aan de voorigen genoemt na 't hard [a] Metaal.
En wy, Onwyze Schaar! wy schreeuwen altemaal,
Zo luidskeels, om de hulp van Aard- en Hemel lieden,
Wanneer wy heel verbaasd één Schelmstuk zien geschieden;
Als of der vleijers Rot, om brok, en drop gehuurt,
Een slechte Pleiters lof deed schaatren door de [b] Buurt;
Daar niemand hedensdaags dit strekken moest een wonder,
't Bedrog klimt hoog in top, de stille Deugd raakt onder,
De Schelmen zyn alleen niet straf'loos, maar gekroondt,
De Vroomen schamperlyk vertreeden, en gehoondt.
Ai! zeg doch, Oude Heer, zo weetloos opgewassen,
Dat ik de lessen van de Jeugd u toe moet passen;
Is dan alleen voor u een onbekende zaak,
Wat zoete aanloklykheên, wat ongemeen vermaak
Eens anders Geldkist geeft? kond gy noch niet ontdekken,
Hoe uwe eenvoudigheid elks lachchen zal verwekken?
Gy eischt, dat niemand ooit zal doen een Valschen Eed,
Maar vast gelooven, dat de Straf reeds staat gereedt.
Ja, zulke wyzen, en zo naauw gezette zeden
Behaagden de Ouderen in tyden lang voorleeden; [c]
'k Beken, zo ging het toe, eer dat Saturnus hoofd
Van Koninglyk gezag en Kroondragt was beroofdt,
Toen hy genoodzaakt was een Zeissen by de Boeren,
In plaats van Scepterstaf, al vlugtende te voeren;
Wanneer Vrouw Juno noch een teeder Meisje was;
Wanneer de Donderaar Jupyn, als in een kas,
Of schuilhoek, buiten Staat, lag heimelyk verschoolen
In 't woeste Idees gebergt, of Kretes stille hoolen;
Eer boven 't Blaauwgewelf de Goddelyke staat
Zo banketeerde, en voort verviel tot overdaad,

Eer

a *Deeze eeuw slechter dan de Yzere, heeft geen byzondere naam.*
b *Dit was wel eer de gewoonte.*
c In de eerste, of Goude Eeuw.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Er dat Vrouw Hebe schonk, of Ganimeed de kroezen
Er Goden vulde, met zo veel vergode roezen;
Er dat de Bliksem Smid, van Nektar teugen vol,
Zn Swarte Schonken schuurde in 't Lepareesche hol;
Den ieder Godheid, aan zyn eigen Disch gezeeten,
Gmeene Spyze stil en vergenoegdt kon eeten;
As elk geen Godheid noch voor zich verkooren had,
Glyk men hedensdaags gebeuren ziet, om dat
Et wroegende gemoed heeft Heiligdom van nooden;
As 't Hemelsch Hof, vernoegdt, met minder tal van Goden,
En Armen Atlas met een pak van kleender wigt
Haste, dat hem viel verdraagelyk, en licht;
As niemand 't Heersch Recht van de Zé was opgedraagen,
As Pluto met zyn Wyf, noch straffen had, noch plaagen
An Slangrad, Swarte Gier, geen Steen, noch Razerny,
E dat de Zieltjes saam op 't hoogst vernoegdt, en bly
Hoelden, zonder vreeze, en Oppervorst hier onder;
Den was de Boosheid, en 't Bedrog alom een wonder;
Et scheen iets zeldsaams, zo was elk ter Deugd geneigt;
Den hieldt men voor een schand, waard met de dood gedreigdt,
Idien de Kinderen hunne Ouderen niet eerden,
Doch Jongelingen voor Gebaarden zich verneerden;
Shoon die Gryshoofdige ook een min waardeerbre schat
An Land, van Veê, van Aarde, of Boomgewas bezat;
Et was hoog achtbaar maar vier jaaren meêr te tellen;
Zo wierd ook de eerste Baard der Jongere gezellen
Gehouden in waardy. Maar by aldien men nu,
I deez' bedurvene Eeuw, die voor de Deugd schynt schuuw,
En Mensch, al was het ook uit de alderbeste Vrinden,
Zo deugdelyk, en trouw kwam onverwacht te vinden,
Die 't toevertrouwde Geld, zo zuinigjes bespaardt,
In roestrood schimmelig in 't bundeltje bewaardt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Aan ons niet weigerde, met onbeſchaamde kaaken,
En alles loochende; dat waaren vreemde zaaken;
Diens ongewoone Trouw wierd, als iet raars geroemdt,
En was recht waardig in het wonderboek genoemdt;
Of dat men 't zyner eer het vette Kalf deed ſlachten.
Vind ik'er één zo vroom, 'k zal 't grooter wonder achten,
Als 't wonderbaar geval van een Twelyvig Kind,
Of dat men een Muillin vruchtdraagende elders vindt;
Ik zal my waarelyk daar over bet ontzetten,
Dan of een regen van Straatſteenen kwam verpletten
Het Veld, en Hofgewas; dan of een Byën vlugt,
In ſchyn eens Druiven Torts, verliet de vrije lucht,
En hechte zich aan 't Spits van de alderhoogſten Tooren,
Dan of 'k een Beek, als Melk, zich ſnel in Zé zag ſmooren.
Maar, waarde Heer, gy klaagt, en zyt geheel ontſteldt,
Dat u ontvreemd zyn, niet door openbaar Geweld,
Maar door een Valſchen Eed, en dit kond gy niet dulden,
Dit trouweloos bedrog, ſlegts tienmaal duizend gulden.
Wat reden heeft hy niet, die door de zelfde liſt,
Als u geſchied is, wel twe honderd duizend miſt?
En, boven dien, wat zal een derde dan niet zeggen,
Die zulk een ſchat verlieſt, als naauwelyks kan leggen
In Ys're Kiſten, ſchoon al vry wat ruim, en breed;
Ook door het middel van een valſch gezwoorene Eed?
Zo licht en luchtig is 't den Goden te bedriegen;
Als 't maar den Menſch niet weet, dan ſchroomt men niet te liegen.
Met wat halſtarrigheyd vermomdt men 't ſnood gelaat,
Dat in de plooi van een rechtſchaap'ne vroomheid ſtaat?
Men zweert by 't Zonnelicht, by Hagel [a], en by Donder,
By 't Slagzwaard, daar God Mars het boovenſt' meê keert onder,
By Schichten van Apol, by Koker, Boog, en Pyl,
Waar meê Diane 't Wild kan vellen in der yl;
By

[a] Manieren van zweeren wel eer gebruikelyk.

By God Neptunus Vork, en by Alcides Schichten,
Waar voor de muuren van Oud Troije moeften zwich-
ten;
By Pallas Lans, en wat in 't Wapenhuis der Goôn
Noch meerder zyn mag. Ja, indien men heeft een zoon,
Men zal wel zweeren, dat men wreed hem mag doen fnee-
ven,
En in Azyn gezult, voor Spys op taafel geeven
Zyn Spieren, Zenuën, zyn Leden, Hoofd, en Hals;
Indien, het geen men zweerd, ooit werd bevonden vals.
Veel ftellen aan 't Geval 't beleid van alle zaaken;
Hoe meenig is'er, die geen zwaarigheid zal maaken
Rond uit te zeggen, dat de Waereld werd beftiert,
Niet door een Weezen. 't welk alom moet zyn gevierdt
Met eerbied, met ontzag, maar die het al toefchryven
De alteelende Natuur, en dies ftyf hoofdig dryven,
Dat 't al bewoogen werd alleen door zulk een drift,
Dat die en Dag, en Nacht, en Jaar, en Tyden fchift;
En hier door leid dit flag van Volk een reukloos leeven,
't Is hier door, dat zy voor Altaar noch Godheid beeven.
Daar 's noch een ander flag, wat minder boos, nochtans,
Dat, vreezend voor de ftraf, aan Goôn geloofd, de kans
Doch echter waagt, en zweert, zo 't hen flechts kan ver-
ryken,
Een valfchen Eed; op hoop, de ftraffe zal noch wyken,
Der goeden Goden reeks, met hen langmoedig zyn;
En zeggen, fchoon 't onfchoot, laat, laat de Hemel pyn,
En zwaare plaagen aan het Lichaam ons verfchaffen,
Alle onze Leden doen gevoelen rechte ftraffen;
Laat, laat onze Oogen vry ontbeeren 't lieve Licht,
Wy trooften ons geruft 't ontbeeren van 't Gezigt,
Indien wy, fchoon ook blind, of met bedorvene Oogen,
Het valfch geloochend Goud, na wenfch, bezitten moo-
gen,
Dat is noch meerder waard; wie zou het zoet genot
Van 't fchitterende Goud, of de aangenaame pot

Gevult met penningen, niet goede koop waardeeren,
Zo hy 't bekomen kon, voor etterige zweeren,
Voor Teering, of de Steen? geef de arme Ladas magt [a]
Het knobb'lig Podagra te wenſchen, zo hy wacht,
En zich niet onderwerpt gewillig al de plaagen,
Die deeze kwellingen de Ryken doen verdraagen,
Zo moeten hem in 't Hoofd de Herſs'nen av'regts ſtaan;
Wat voordeel heeft hem doch zyn ſnelle loop gedaan?
Wat voedzel trok zyn Maag van zyn gezwinde Voeten?
De Honger is met geen Olyve krans te boeten.
Een Booswigt denkt al voort, om 't ſaagende gemoed
Te ſtyven, in het kwaad, dat hy met opzet doed.
Hy ſpreekt in zyn Gedachte, om żich geruſt te maaken,
Der Goden toorn zy ſtreng, ze is langzaam in 't genaaken;
Want ingevallen zy aan ieder gaaven 't zyn,
Wanneer doch kwaamen zy eens eindeling tot myn?
En als 't al zo geviel, dan zou men licht beſpeuren
Eén Godheid, die geraakt meêdoogend door myn treuren,
Zich eind'ling, met gemak, van my verbidden liet
En licht genoegen nam, voor 't kwaad wel eer geſchied,
Zy zyn goedaardig, en gewoon ons vry te geeven;
Veel zynder, die wel een, en 't zelve kwaad bedreeven,
Doch met byzonder Lot, deez' krygt de Galg tot Loon,
Een ander, even boos, vereert men met een Kroon;
Hoe ſnooder Guiten, hoe men die meêr ziet verheffen;
De kleene, onnoosl'en, zal het ongeluk meeſt treffen;
Dus trachten zy door konſt het wroegende Gemoed,
Dat zo veel euveldaân argliſtig heeft gebroed,
Wanneer het werd verbaaſt, door al zyn Gruuwel werken,
Te trooſten, en met zulk een laaff'nis te verſterken,
En als zy dan in 't kwaad gehardt zyn en gezult;
Zo zullen zy, als of zy waaren vry van Schuldt,
Indien, dat gy haar voor het Hoog Altaar doed daagen,
Of aan den Rechterſtoel ter Vuurſchaar wild beklaagen,

U zel-

a Door zyn ſnelheid in het loopen wydvermaard.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

U zelve komen voor, en naderen niet traag,
Maar met veel omſlag, en betoonen zich heel graag,
Om 't feit te zuiveren, kwanſuis, met dierbaare eeden,
Ja tarten u om haar in 't zweeren na te treeden;
Zo werd men vaak miſleid, door 't ſnood geveinſd gelaat;
Zo kan de fynigheid, zelfs by een Man van Staat,
Een deugdelooze zaak, door konſtiglyk bekleeden,
Doen ingang neemen, en doen gelden tegen reeden;
Hem zich doen ſtellen, als een voorſpraak voor die Man,
Niet denkend', dat een Guit zich zo vervormen kan.
En gy, dien 't heilloos kwaad van deez' bedurvene eeuwen,
Van deeze laatſte tyd, bewuſt moeſt zyn, gaat ſchreeuwen,
En klaagen overal, op Beurs, op Markt, op Straat,
In Kerk, op Raadhuis, en al waar gy zit of ſtaat,
Zo luidkeels, als of gy die Schreeuwer woud verdooven,
Die met zyn ſterk geroep ging vyftig man te boven,
Gelyk Homerus in zyn Dichtkonſt ons verteldt;
Gy vraagd een Beeld, Jupyn! hoe lyd gy zulk geweld!
Hoe! zwygd gy noch? ſchoon gy ook zyt uit harde ſteenen,
Of Koper, echter moeſt gy ſpraak, en wraak verleenen!
Kond gy die gruuwelen aanhooren zonder ſtraf,
Wel waarom of ik dan zo veele jaaren gaf
Uit 't heilige papier, zo mild, en zonder ſpaaren
Den dierb'ren wierookgeur, op uw gewyde Altaaren?
Waarom of ik zo vaak eens jonger Bigge net,
Of Kalver lever heb op uw Altaar gezet?
Ik zie men hoeft nu niet meêr onderſcheid te ſtellen
In 't beeld van u, of van a Bathil, en zyn Gezellen.
Maar, Fynman, kom, ontfang doch, tegen al dit kwaad,
En onheil, dat u treft, den alderbeſten raad,
Die gy in Cyniſche, noch Stoïcynſche Boeken,
Noch uit haar Leſſen zult behoeven op te zoeken;
Schoon ons die leeren, dat men geld, en 's Waerelds goed,
Met 't weinige vernoegd, geheel verachten moet.

Laat

a Een beroemd Speeler.

Laat zieken, welkers kwaal, in twyffel van geneezen,
Het angstig hert benaauwd, en voor de Dood doed vreezen,
Vry zoeken Artzen van uitsteekenheid en naam,
Wy achten, om uw leed te leenigen, bekwaam
Volkomen de eerste Knaap, al had hy weinig jaaren
Van een Baardschraaper, in zyn konst niet zeer ervaaren.
Dus lyd'lyk is den last, dien ge op uw schouders draagd;
Zo gy my toonen kond dat niemand zo geplaagd
Ooit ergens wierd, als gy; geen Mensch meêr had geleeden,
Of zo bedroogen was, zo liet ik u met vreeden,
En spaarde mynen troost; ik liet u, Borst en Wang,
Met vuist, en handen slaan, wel zeven jaaren lang;
Want om zo zwaare ramp moest gy het sterfhuis sluiten.
— Wat is 'er, dat den rouw van 't geldverlies kan stuiten?
— 't Huis loeid van meêr gehuil, en dreund van meêr gebaar,
— Om een ontdraagen Schat, als 't Lyk van Moêr, of Vaâr;
Die Rouw was nooit geveinst, nooit liet men zich genoegen
Met 't opperkleed alleen te scheuren, of met 't ploegen
Van vooren in de Wang, door nagelen; het Oog,
't Geen anders meenigmaal door schyn het volk bedroog,
Zal zyn verlooren Goud, als uit ontsloote kraanen,
Betreuren ieverig met heete en waare traanen.
Doch gy, die klaarlyk ziet, en hoord, hoe hedensdaags
In alle Hoven, en Gerichten veel geklaags
En twistens is, om zulke en diergelyke zaaken;
Hoe meenig, zonder schroom of zwaarigheid te maaken,
Heel licht zyn eigen hand ontkend en heusche schuld,
Schoon dat, wanneer 't papier wierd met zyn schrift gevuld;
Daar by ook waaren nu gezwoorene Getuigen;
Schoon, om het recht begrip, en waare zin te zuigen,
De opstelling tienmaal wierd geleezen en herhaald;
Schoon ook het zegel was behoorelyk betaald;
Ja schoon de wettigheid op 't krachtigst wierd beweezen,
Door Wasch en Waapendruk des Sardoniek gepreezen,
En

En, om zyn waardigheid bewaard in blank Yvoor.
Zult gy, zo kennende der Goddeloozen ſpoor,
Om zulk een voorval nu zo overmaatig treuren?
Of meend gy dat u moet een beeter Lot gebeuren,
Als deez' heillooze Tyd aan ieder mededeeld?
Of dat uw Staat zo veel van het Gemeen verſcheeld?
Dat gy een Troetelkind van het Geluk, Gebooren
Zyt van een Witte Hen, met goude Kam en Spooren,
En 't andere Gebroed van veel gemeener ſlag,
Uit een onzuiver Ei gekomen voor den dag?
't Was ſlechts een kleen verlies, dat u is wedervaaren,
En daarom ſtaat u dit te draagen met bedaaren,
Indien gy maar eens 't oog op grooter rampen ſlaat,
Door and'ren met geduld zo vaak geleeden. Laat
Eens met den Evenaar van reden overweegen,
Om welke zaak men meêr behoorde ſtraf te pleegen;
Of over 't ſchelmſtuk van 't ontkennen van uw Geld,
Of over Moordenaars, gehuurd, om met geweld,
Of door bedekte liſt, en heimelyke laagen,
Al die hen tegenſtaan verwoed in 't Graf te jaagen?
Of over 't ſchelmſtuk van een Godvergeeten Guit,
Die Schip of Wooning, door kracht van verborgen kruid
Doed ſpringen in de Lucht? of over Stookebranders,
Die Sulfer, Poppen, of Vuurballen, of wat anders,
Aan Durpel, Deur, of Dak gaan hechten, om het Huis
Te doen verteeren door de gloed tot puin en gruis?
Of over zulke, die de Tempels en Altaaren,
Om de Ouderdom gevierd, en voor onheugb're jaaren
Geſticht, berooven van Bokaalen, Kelken, Pracht,
Waar in de Aloudheid had een achtb're roeſt gebragt;
Van Kroonen, die vereerd zyn van voorgaande Vorſten,
En giften, die het volk, Kerkplichtig uitgeborſten,
Den Goden offerden? of, daar ontbrak die ſchat,
Men minder Dieven dan ook niet te ſtraffen had;
Gelyk die 't gulde Beeld van Hercules beſteelen;
Die van Neptunus baard de goude haaren deelen;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Die 't fyne Zilverdraad en Klinkant uit den Rok
Daar Kastor mede praald, te Tempelschennig trok?
Want al dat slag van volk gewis'lyk zou niet stil staan,
Mogt maar gelegenheid en tyd na haaren wil gaan,
Om heel de Beeldenis, zelfs van den Donderaar
Te ontrooven, uit de Kerk, en van 't gewyd Altaar,
En op dat haar bestaan verhoolen doch mogt blyven,
Te smelten tot een klomp, en laaten 't slaan tot schyven.
Ei maak eens, zo 't u lust, een vergelyk van 't geen
Gy door 't verlooch'nen van uw geld ooit hebt geleên,
Met zaaken die vry meer, ja tienmaal hooger steig'ren,
En waar aan men althans verdiende straf blyft weig'ren;
Dunkt u, dat 't maaken, en het koopen van fenyn
Om menschen meê te doôn, niet grooter gruuw'len zyn?
Zyn uw gedachten niet, men hoorde, die zulks pleegen,
Met Hond, Sim, Haan, en Slang in de Ossehuid gereegen,
Schoon dat die Dieren nooit verdienden deeze straf,
Die de alderstrengste Wet de snoodste Schelmen gaf,
Te werpen in de Zee, en daar te smooren laaten?
Al wat u overkomt kan waarelyk niet baaten,
Om op te weegen al 't gekerm, en droef geween,
De klagten over 't kwaad, zo tegens Recht geleên,
Die Romens Stadvoogd, tot den avond, van den morgen,
Moet hooren, 't welk byna hem smooren doed in zorgen.
Noopt u de lust eens om te kennen 't boos bestaan,
De gruuwelstukken door de Menschen steeds begaan,
Verblyf by hem één dag, gy zult u niet meer noemen
Elendig, maar uw staat voor de alderbeste roemen;
Want over 't boos bestaan, dat ik hier heb gemeld,
En noch ontelb're meer, door list of door geweld
Van tyd tot tyd gewrocht, heeft 't volk heel weinig straffen
Recht na verdiensten aan de Daaders zien verschaffen;
Ja, 't geen de snoodheid van onze eeuw noch klaarder toond,
Men ziet ze met Gezag, en Tabbaarden beloond.

Dus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Dus werd het niet alleen voor dwaasheid nu gerekend,
Maar als een misdaad zelfs geächt en aangetekend,
Zo gy u toond verbaasd, dat zulk een zaak geschied,
Dewyl men dagelyks zo veele snoodheid ziet.
't Gaat u als of men zich laat strekken tot een wonder,
En ongehoorde zaak, dat 't volk, 't geen aan, en onder
Het Alpische gebergt gezeten is en woond,
Heel opgezwollen en dikhalzig zich vertoond;
Dat 't Duidsche volk is blaauw van oogen, blond van haaren,
Die zy bevogtigd als een hoorn by een vergaaren,
En draaijen om de kruin na haar gewoonte en styl;
Dat 't Meroësche Wyf, Buurinne van de Nyl,
Haar dikke Borsten niet verveelen, noch verhind'ren,
Schoon die veel grooter zyn als wel haar groove kind'ren;
Dit is uit haar natuur die menschen algemeen.
Dunkt iemand ooit wel vreemd? verwonderd zich wel een,
Wanneer hy hoord, dat in de afleggende Gewesten
Van 't rauwe Traciën, en de Indiaansche Vesten,
Pigmeën, Reuzen, maar twe voeten lang en hoog,
Op Geit, en Bok te Paerd, verzien met pyl en boog,
Gepast na hun bereik, met heele benden ryden,
Om haare Vyanden de Kraanen te bestryden,
Die snel van vleugelen, gelyk een dikke wolk,
Met ysselyk gedruis, dat kleen gewaapend volk
Te keer gaan, en in 't kort vermeest'ren en verstrooijen,
En met hun kromme klaauw door lucht en wolken gooijen?
Daar over mag elk een hier wel verwonderd staan,
En lachchen uit de borst, en in zyn' handen slaan;
Maar daar ter plaats, alwaar men daag'lyks ziet gebeuren
Die felle stryden, dat verstrooijen, dat verscheuren,
Daar al het volkje blyft niet hooger als een voet,
Vind gy voorwaar niet één die daarom lachchen moet.
Maar, Vrind, my dunkt, ik hoor u met verstooring vraagen,
Zal een Meineedige dan nimmer straffen draagen

Voor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Voor zyn ontrouwigheid, by Menſch en Goôn gewraakt?
Werd van het hoog Gericht hem nooit geding gemaakt?
Gewiſſ'lyk; en ik meen, dat hy met zwaarder banden,
Als Yzer, of Metaal, aan Voeten, en aan Handen
— Geboëidt gaat; ja, dat hy, wat eiſcht uw Gramſchap meer?
— Geduurig word geplaagd van een ondraaglyk zeer,
— 't Welk daag'lyks hem vermoord. Waar werd doch ie-
mand ſterker
— Gerekt, gerukt, gerolt, gepynt; als in de Kerker
— Van zyn Geweeten, daar hy nimmer ruſt in heeft,
— En duizend Doôn 's daags ſterft, hoe langer tyd hy leeft?
Noch verder gaat uw klagt, gy zegt, dat mag niet helpen;
Het heim'lyk wroegen kan doch niet myn wraakluſt ſtel-
pen;
Ik heb die Schaâ vaſt weg, en ben myn ander goed
Niet meerder zeeker; doch, vyf, of zes onſen bloed
Uit den onthoofden Romp, 't verdiende loon der booſten,
Vernoegden mynen drift, en zouden my vertrooſten;
— Want 't Leeven is zo zoet niet, als 't genot van wraak,
— Door welkers felle tocht ik ook inwendig blaak.
Maar Vrind, dit is de taal van onervaaren Lieden,
Wiens herſſens licht, om kleene, of geene reden, zieden;
Die nooit geweeſt zyn op het Leerſchool van 't geduld,
En om het minſte leed, ten ſpoedigſte vervult
Met Wraak, en Gramſchap zyn. Gewis, zo redeneerde
Chriſippus nimmermeer, noch Thales ooit zo leerde;
— Noch Socrates, wel eer de Buurman van Hymét
Met lieflyk bloemgewas, en Honing zoet bezet;
Die doorgaans wraakte zulk een hevigheid, die driften;
— Die zo het waare Goed van 't ſchyngoed leerde ſchiften,
— Dat hy met zedigheid al 't ongelyk verdroeg,
— En wat hem ook weervoêr, niet achte, maar beloeg;
— Die zo gematigt was, langmoedig en geduldig,
Dat hy, die 't onrecht hem had aangeklaagdt als ſchuldig,
Verbannende de Wraak, niet wilde van 't Venyn,
't Geen hy moeſt zwelgen, meê deelachtig laaten zyn.

Dus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Dus had de Weetenſchap, dat pronkbeeld der Meeſtreſſen,
Die 't eerſt de Deugd ons wees, door haar vergode leſſen,
Allengs en met'er tyd de ondeugden uitgeroeidt,
Zulks dat zy in die Ziel heel heilzaam heeft gebloeidt.
Voorwaar de Wraakluſt is niet anders als 't genoegen,
Dat een gering, en zwak gemoed zich toe gaat voegen.
Gedenk doch by u zelf, dat 't Vrouwvolk alderraſt
Is tot de Wraak geneigdt, dat het in 't minſt niet paſt
De deftigheid eens Mans, te werden aangevochten,
Veel minder overheert, van Vrouwelyke tochten.
Waarom doch oordeeldt gy, dat 't Heilloos ſlag van Volk
Hier wandeldt ongeſtraft, als of in Lethis Kolk
Haar misdaad wierd geſpoeldt, en 't eenemaal vergeeten?
Daar echter haar geſtaâg het knaagende Geweeten, —
Verſchrikt, worgt, rabraakt, wroegt, en ſtrekt een wreede Beul, —
En uit haar ziel verbandt gehoopte trooſt, en heul; —
Want onophoudelyk, by Nachten, en by Dagen, —
De onwraakbaare Getuige in zyn Gemoed te draagen, —
Is waarlyk grooter ſtraf, en duldeloozer ſmert,
Als van [a] Ceditius doorgaans bevoolen werd;
Of [b] Rhadamantus ooit in 't heilloos Hof deed pleegen.
De Godſpraak van Apól, (om Waarheid nooit verlegen,
Gevraagdt van Glaucus, een Spartaan, of wel de ſtraf
Der Goôn zou volgen, zo hy iemand, die hem gaf
In zyn bewaaring Geld, ooit voornam te bedriegen,
't Ontkennen door een Eed, en 't hem te heeten liegen?
Of wel Apollo hem zou raaden tot dien Buit?
Doorſnufflende 't Geheim van 't Goddelyk beſluit;)
Gaf ſpoedig antwoord, dat dit nimmermeêr de Goden
Gedoogden ongeſtraft. Meer had hy niet van nooden;
Hy gaf terſtond weerom, 't geen hy genooten had.
Maar, wyl hem meêr de vreeze, als Deugdzaamheid bezat,

a Een ſtreng Rechter ten tyde des Dichters.
b Rechter in de Helle.

Bespeurde hy, in 't kort, oogschynelyk, en krachtig,
Dat, 't geen de Godspraak hem voorspeldt had wierd waar-
achtig;
Want hy, met huis, en kroost wierd aanstonds uitgeroeit,
Met al wat aan die Stam Vermaatschapt had gebloeidt.
Zo werd ook zelf gestraft de wil tot booze daaden;
Want by aldien dat zich slechts iemand had belaaden
Alleen met het ontwerp van Gruuwlen in 't Gedacht,
Die was reeds straffens waard,'k zwyg, zo het was volbragt;
Benaauwdheid zonder end, geduurige Angst, en Beeven,
Zelfs onder Taafelvreugd zal nimmer hem begeeven;
Als in de drooge keel eens Kranken blyven zit
Het voedzel, zo kleeft ook de Spyze hem in 't gebit,
En schynt te groeijen in de plaatze van verteeren;
De Wyn smaakt hem niet meêr, maar wil te rugwaarts
keeren,
Gedreeven door de drang van eindeloos gezugt;
Den duurb'ren Ouderdom van de aldersterkste Vrucht,
En Sap, mishaagt hem, en zo hy laat beeter brengen,
Hy zal die walgelyk gaan de Eetzaal over plengen,
En trekken 't Voorhoofd zo vol Rimpelen van pyn,
Of hy gedronken had den scherpsten Wynazyn.
Indien de zorgen, die door 't Hoofd gestaadig woelen,
Hem laaten overnacht een korte rust gevoelen,
En de afgesloofde Leên gestildt zyn voor een tyd,
Hem dunkt, dat gy gestaâg ontrent en by hem zyt;
't Geen hem het klammen zweet uit Spieren perst, en Aâ-
ren;
Geschond'ne Tempelen, en Godgeweide Altaaren,
Door zyn meineedigheid ontheiligdt en veracht,
Staan hem verschrikkelyk altyd in 't Oog, by Nacht;
Uw Beeldenis, 't geen hem afgryslyker, en grooter,
Als Menschlyk schyndt te zyn, steldt hem hoe langs hoe
blooter
Aan zyn Versaagtheid, en benooddrukt hem gestaâg
Te erkennen zyn Misdryf, en welverdiende Plaag;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Hy is, als ademloos, beteuterd, en verslagen,
Als hy van ver maar hoord aanstaande Dondervlaagen;
Hy sidderd, en verbleekt van elken Bliksemslag,
Daar zyn kleenmoedigheid niet langer tegen mag;
Hy ducht, dat 's Hemelsch Vuur, op hem met recht ontsteeken,
Niet door geval, of kracht van wind; maar, om te wreeken
Zyn boosgepleegde daad, op de Aarde neêrgestort.
Dryft deeze Bui voorby dan ongestraft, en word
Hy niet getroffen van deez' Bliksemschicht, noch Donder,
Zo vreest hy wederom het volgende Onweêr, zonder
Dat lieve Zonneschyn in 't uitsiel hem vernoegd.
Word hem een heete Koorts, of Zyd'wee toegevoegd,
Zyn Ongerustheid denkt, het zyn vergramde Goden,
Die door deez' Krankheid my gewis'lyk zullen dooden,
't Zyn hunne Slagen, 't is hun Geessel, 't is hun Roe,
Ik ly niet buiten schuld, my komt die straf wel toe;
Hy durft zyn Hofkappél, of Wandgoôn niet genaaken,
Noch van zyn Offervuur zyn Huisaltaar doen blaaken.
Wat is 'er over doch voor dat verdoemd gebroed,
Als Wanhoop, zonder eind, in 't overtuigd Gemoed?
Wat Offervee was zo gering, en slecht van waarden,
't Geen 't Volk niet liever van des Priesters Slagtmes spaarden,
Als toe te staan dat zulks verstrekken zou tot zoen
Dier geene, die staâg niet als gruuwelstukken doen.
Heel ongestaadig is den aard der booze Geesten;
Als zy het kwaad begaan, dan zyn zy stout op 't meesten;
Maar als het is gewrogt; bevreest, verschrikt, ontsteld,
En voelen dan eens recht wat Weedom haar bekneld;
Nochtans zo zyn ze in 't kwaad te pleegen heel volstandig,
In haare Gruuwelen te werken knap en handig.
Wie van die Snoode steld zyn zonde een einde, of maat?
Wie toonde ooit waare rouw na 't Goddelooze kwaad?
Wanneer hem eerbaarheid, en schaamte ééns had begeeven?
Was wel één booze Ziel vernoegd, met één bedreeven?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Verfoeide Gruweldaad? o neen; maar ſtaadig hoopt
Hy 't een op 't ander, tot de maat eens overloopt.
Uw ſnoode Booswigt zal ook eenmaal noch gevoelen
Zyn welverdiende ſtraf, en uwe Wraakzucht koelen;
Hy zal, in Bande en Boei gekluiſterd, en verſtrikt,
Noch in een duiſter Hol, daar hy byna verſtikt
Van Honger, Dorſt, Verdriet, en onophoub're plaagen,
Tot ſtraf van 't ſnood beſtaan eens eindigen zyn dagen;
Of op een barre Klip in 't woeſte Egeſche Meer,
Of ongezonde Kuſt, of Eiland, daar wel eer
Beroemde Ballingen, uit Staat en Goed geſmeeten,
In 't uiterſte verdriet en ramp hun leeven ſleeten;
Wanneer Gy, na hy heeft geleeden raam op raam,
Door 't knaagende Gemoed; van zyn gehaate naam
Ontſlagen weezen zult, en eind'ling met verblyden,
Noch moeten overtuigd, in 't openbaar, belyden;
Dat, ſchoon, na ons begrip, wat traag, de Hemelliên
Niet doof, noch blind zyn, maar, 't al hooren, en 't al zien.

E I N D E.

SChynchriſtenen, die, traag in Chriſtelyke pligten,
Voor Wyze Heidenen, voor Juvenaal moet Swigten;
't Licht der Natuur kon hen op 't ſpoor der deugd doen gaan;
Hoe zullen wy eens aan dien Grooten Dag beſtaan?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 66